

A GYULAFEJÉRVÁRI BATTYÁNY-KÖNYVTÁR.

VARJÚ ELEMÉRTŐL.

(Nyolczadik, befejező közlemény, a szöveg közt egy hasonmással.)

271. (N₅. III. 3.) GRADUALE. Saec. XV.

Ivrétben, hártván; 152 levél; elől, hátul és közbül több helyen csonka. Csinosan, gömbölyded gót betűkkel írva s torz arczokkal és kacsaringókkal czifrázott kezdőbetűkkel van ellátva. A gregoriánus hangjegyek alapját vörös vonalak képezik.

Valamely magyar egyház használatára készült; benne a magyar szentek sequentiái megtalálhatók. Tele van írkálva a XVI—XVIII. századból való jegyzésekkel s tollpróbákkal, a melyekből kitűnik, hogy a könyv a XVI—XVIII. században a szent-domokosi (Erdély) egyházá volt. Az odavaló iskolamesterek legtöbbször beleírta a nevét a kódexbe.

A bejegyzésekből íme mutatóban egynehány:

3a. l. elseo eztendöbe zentnek hiuattatik masod eztendöbe cÿak Jonak sem mondatik harmadeztendöbe ketsegnelkwl szanki wettetyk (*sámkivettetik*) Anno 1560.

8a. l. Stephanus Narÿ De Maros Szek liberos Juvenis (*így*) pulsator.

8b. l. fui pulsator in Szent Domokos in anno Domini 1622. Más kéz utánna vetette: Lator es teokeletlen az ki az templom koenyuit ígÿ megh irkalja.

12b. l. Ualaki ezt az keonyvett czinalta wolt Isten megh fizeti.

17b. l. Anno Domini 1670 eztendeöben 22 mensis Junii nagy tempestat leön itt Sz. Damokoson, az Sz. Mihaly hauasrol jöue az honnan soha töbzeor nem jött annak előtte s az utan sem. De nem tön kart az buzaban, hanem csiak az kenderben. 1670. Balint m(iniste)r eiusdem loci eodem anno.

24b. l. Anno Domini 1671 die 22 Februarii mortuus est

generosus dominus Gabriel Damokos de Zent Thamas propter Stephanum Gurzo, qui ipso ocusatus est armis.

Beke, Index, 22.

273. (*L*₅. VI. 13.) SERMONES VARII. *Anni 1497—99.*

Nyolczadrétű papírkézirat, félkurzívval írva; egyszerű vörös kezdőbetűkkel. 333 levél.

A másoló az egyik lapra ezen jegyzést tette:

Anno Christi 1497 in Berensalas.¹ A 256. *lapra pedig*: 1499.

Egykorú, préselt bőrsz. deszkakötése erősen meg van kopva.

Az első tábla belsején ezen, a XVI. század elejéről való feljegyzés olvasható.

Anno domini M. cccc. lxxiiij feria secunda secunde scilicet die festi Beate Dorothee virginis et martiris sevissimi Turci crucis Christi inimici civitatem Waradiensem et totam eius provinciam devastaverunt et comburaverunt. Anno domini Mcccc 706 serenissimus dominus Mathias rex Hungarie copulavit dominam Beatricem filiam regis Apulie. Eodem anno in festo Beati Udentini martyris sevissimi Turci Sabacz domino regi Mathie tradiderunt.

Ugyanazon kéz a hátsó táblára ezeket írta:

A fetidissimo Theurco Nandor Alba obsessa fuit anno mcccc Lvj. Theurci pepulerunt in transfiguracione.

Anno domini M: ccccc xiiij surexerunt crucigeri in Ungaria et multa mala fecerunt inter Christianos et intraverunt Transilvaniam in festo Sancte Margarete et castra metati sunt in Zamosfalva; exinde invenerunt ad campum Keresztes, hinc reversi sunt iterum ad prenominatum locum Zamosfalva, et sequunt ipsos nobiles; pervenerunt in prenominate loco et fecerunt prolium (*így*) magnum cum nobilibus et multi ac excellentissimi eorum et ex nobilibus et de a nobilibus et plus quam duo millia interfecti in campo sepulti nec in Ke (*a lap alja le van tépve.*)

A könyvecskeben a lapszéleken a XVI. század legelejéről való irással néhány magyar glossza található:

1a. l. Exercicium ·/. serkegetes vel foglalas.

Exercere ·/. serkegethni.

44b. l. Extrempiare facere meg {comporeÿthanÿ
heruastanÿ
zomoretanÿ.

Beke, Index, 519. sz.

Kalauz, 48. sz.

¹ Jászberény.

274. (*L*₅. VI. 26.) BREVIARIUM. *Saec.* XV.

Tizenhatodréiben, hártján, 428 levél. Első két harmada egy kéz írása, végét többen írták. Az egész könyv, még a naptár is, folyóírással van írva. A XV. század végéről.

Naptárából hiányoznak a magyar szentek.

Szétrongyolt XVIII. századi kötésben.

Beke, Index, 66. sz.

275. HERMOLAUS BARBARUS, POEMA DE RE UXORIA. *Saec.* XV.

Tizenhatodréiben, finom hártján, igen szép, egyenletes félgót könyvírással. Nincs rubrikálva. A XV. század végéről.

Elején csonka.

Kötése nincs.

Beke, Index, 260. sz.

276. (*H*₅. IV. 4.) SIGISMUNDUS SENFTLEBEN, VOCABULARIUM LATINO-GERMANICUM, PREDICATORIBUS UTILE. *Saec.* XV—XVI.

Negyedrétű papírkézirat. egyhasábosan, apró betűs, de jól olvasható folyóírással írva. A rubrikatura hiányzik; a nagy kezdőbetűk helye üres. 300 levél; a hat utolsó beiratlan.

A munka két részből áll, az első nagyobb a főneveket, a második az igéket tartalmazza. Kolofonja nincs, végén mindössze ennyi áll:

Deo gracias.

A kézirat kötése, mint hazai készítmény, figyelemre méltó. A deszka táblákat igen finom, sima, vörösbarna borjúbőr fedi. A táblák részben vaknyomással, részben arannyal vannak préselve. A kivitelt gondos, a minták csinosak és élesen körvonalozottak. A kapcsok hiányzanak. A hátsó táblára vas lánczhorog van verve, a melyet a szerző halála után a második tulajdonos. Henckel János veretett rá. A hátsó tábla színe az elsőhöz képest, feltűnően élénk, bizonyosságául annak, hogy még Henckel könyvtárában a kötések, nem mint ma, felállítva, hanem lapjukra fektetve állottak.

A kötet első védőlapján Senftleben által írt cím olvasható:

Vocabularius predicatoribus multum utilis propter almanicum.

Ez alatt Henckel Jánosnak ezen feljegyzése következik:

Scripsit hunc vocabularium dominus Sigismundus propriis manibus et petit legentes in eo, ut saltim unum Ave Maria pro anima sua dicant, aut requiescat in pace amen. Solvit autem carnis debitum prefatus dominus Sigismundus Senftleben de Podolyno vulgariter Pudleyn terre Scepusiensis civitas seu castellum, baccarius Wjñensis, altaris Sancte Barbare altaris capelle

Sancte Georgii Leutschovie, anno domini 1513 id est millesimo quingentesimo decimo tercio, in vigilia Sancti Briccii. Cuius anima feliciter vivat, Amen.

A kötet védőlapjait egy érdekes közjegyzői oklevél képezi; ugyanebből vannak hasítva az első füzetek befűzésénél felhasznált hártvaszeletkéik is. Az oklevél így hangzik:

In nomine Dei amen. Anno a nativitate eiusdem Millesimo quadringentesimo sexagesimo septimo Indictione quindecima, die Mercurii, decimaquarta mensis Januarii hora vesperorum vel quasi, pontificatus vero sanctissimi in Cristo patris et domini nostri domini Pauli divina providencia pape secundi anno secundo in habitationem honorabilis viri domini Seruacij plebani de Lewtscha presbiteri Strigoniensis diocesis et signanter in maiori stuba solite sue habitationis in mei notarii publici subscripti testiumque infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum praesentiam constitutus personaliter honorabilis vir Georgius Henisth de Lewtscha presbiter Strigoniensis (*így*) diocesis quasdam patentes tres litteras in pergameno confectas et conscriptas, tribus sub appensis magnis sigillis, unam reverendissimi in Cristo patris domini olim domini Dionisii cardinalis et archiepiscopi Strigoniensis, reliquas vero duas reverendissimi in Cristo patris domini Gregorii episcopi Milkoviensis eiusdem reverendissimi in Cristo patris domini Dionisii cardinalis vicarii in pontificalibus generalis, ordinem ac seriem promotionis ipsius ad sacros gradus ordines in se continentes, in manibus suis tenuit, ipsasque coram me notario publico et testibus subscriptis exhibuit, petens me notarium publicum humili precum cum instantia, quatenus easdem in formam publicam, ut eisdem tanquam originalibus, quas secum deferre non posset propter viarum discrimina periculaque transsummeremus et in formam publicam redigemus; quarum literarum prima gradus subdiaconatus promotionem in se continens sequitur de verbo ad verbum et est talis: Nos Gregorius dei et apostolice sedis (*kimaradt* gracia) episcopus Milkouiensis necnon reverendissimi in Cristo patris et domini domini Dionisii miseratione divina sacrosancte Romane ecclesie tituli Sancti Ciriaci in Terminis presbiteri cardinalis archiepiscopi ecclesie Strigoniensis locique eiusdem comitis perpetui primatis et apostolice sedis legati nati ac in regno Hungarie eiusdem sedis legati de latere suffraganeus et in pontificalibus vicarius generalis tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod cum nos ex commissione eiusdem reverendissimi in Christo patris et domini domini Dionisii cardinalis et archiepiscopi in anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo primo sabbato quatuortemporum quo canitur divinum officium Venite adoremus, iuxta formam et ritum dictae Sancte Romane ac universalis ecclesie in ara Beatissimae Mariae vir-

ginis in prefata ecclesia nostra Metropolitana Strigoniensi constructa sacros clericorum ordines generaliter celebrassemus nobis in Cristo dilectum Georgium filium Jacobi Henisth de Lewtscha Strigoniensis dioecesis de legitimo thoro procreatum ad praesentationem venerabilis ac egregii viri domini Johannis Stock medicine doctoris, necnon prepositi ecclesie collegiate Montis Sancti Martini in Scepus et per examinatores per prefatum dominum dominum Dionisium cardinalem et archiepiscopum ad id specialiter deputatos diligenter examinatum in sticutia (?) etate et moribus ydoneum sufficientemque repertum de gradu acolitatus ad gradum subdiaconatus digne duximus promovendum, divina nobis gratia suffragante. In cuius rei testimonium presentes litteras nostras sigilli nostri pendentis ac autentici munimine roboratas eidem Georgio duximus concedendas. Datum et actum anno die quibus supra. Nos Gregorius dei et apostolice sedis gratia episcopus Milkoviensis necnon reverendissimi in Cristo patris et domini domini Dionisii miseratione divina Sacrosancte Romane ecclesie tituli Sancti Ciriaci in Termis presbiteri cardinalis, archiepiscopi ecclesie Strigoniensis locique eiusdem comitis perpetui, primatis et apostolice sedis legati de latere suffraganeus et in pontificalibus vicarius generalis tenore praesentium significamus quibus expedit universis, quod cum nos ex commissione eiusdem reverendissimi in Cristo patris et domini domini Dionysii cardinalis et archiepiscopi in anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo primo sabbato quatuortemporum, quo canitur divinum officium Veni et ostende nobis etc. iuxta formam et situm dicte sancte Romane ecclesie ac universalis in ara Beatissime Marie Virginis in prefata ecclesia nostra metropolitana Strigoniensi constructa sacros clericorum ordines generaliter celebrassemus Nobis in Cristo dilectum Georgium filium Jacobi Henisch de Lewtscha Strigoniensis dioecesis de legitimo thoro procreatum ad praesentationem venerabilis ac egregii viri domini Johannis Stock medicine doctoris (*itt megszakad.* Van még egy szeletkényi a kötetben :) nostri dependentis ac autentici munimine roboratas eidem Georgio duximus concedendas. Datum et actum anno, die, loco, quibus supra. Nos Dyonisius (*itt megszakad.*)

Beke, Index, 646. sz.

Kalauz, 159. sz.

277. (M₅. V. 12.) GESANG- UND GEBETBUCH. Saec. XV.

Tizenhatodréttü papírkézirat, durva, nagy betűs folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század végétől.

1a. l. kezdete: Hye hebt sich an dÿe tagzeyt von vnsers herren marter

Végén csonka.

Rézkapcsos, barna bőrrel borított deszkakötésben.

Első táblája belsején a XVI. század elejéről való irással:

Hans Gessler.

Beke, Index, 432. sz.

278. (*F*₅. VI. 3.) VINCENTIUS BELLOVACENSIS, LIBER CONSOLATORIUS DE MORTE AMICI. *Saec.* XV—XVI.

Negyedrétben, papíron, csúnyán és hibásan írva. A XV. század végéről, vagy a következő elejéről. Olasz eredetű.

Egykorú bőrkötésben.

Beke, Index, 635. (?) sz.

279. (*G*₅. V. 22.) LA MISTICA TEOLOGIA DEL' AMORE DIVINO. *Saec.* XV—XVI.

Negyedrétű papírkézirat a XV. század végéről, vagy a XVI. elejéről. 87 levél.

87b. l. kolofon: Finise la diuina de la mistica teologia del diuino amore trata in questo modo da uno venerabile maistro fratre del ordene de Certosa e tu letore prega dio plo (*igy*) scrittore. AMEN.

Egy XIV. századi kódex lapjába van befűzve.

Beke, Index, 561. sz.

280. (*M*₅. IV. 20.) PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI, GERMANICE. *Anni* 1505.

Negyedrétben, papíron, vastag vonású, durva félkurzivval írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel. A kötetben körülbelül kétszáz, többnyire teljes lapnagyságú, durván, tollal rajzolt s könnyedén kiszinezett kép van. Nagy részük naiv, esetlen, de néhány valódi tehetséget árul el.

Kolofon 482b. l.: Diss büch das hie vor geschriben stautt, haisset das leben vnd leiden Jhesus das haut off geschriben Salame Kleberin von Ysin, in dem jar do man zalt von der geburt Christi XV. hundert jar, vñ im fwifften jare bittent gott fur si.

Valamivel későbbi fehér dísznóbőr kötésben, kapsokkal.

Előlapján:

1560.

I. H. I. G. V. M.

M. V. Villenbach.

Beke, Index, 316. sz.

281. (*L*₅. VI. 6.) KRISZTUS KINSZENVEDÉSE, ZSOLTÁROK, HYMNUSOK, LECZKÉK, EVANGELIUMOK ÉS TÖREDÉK JÓB KÖNYVÉBŐL MAGYAR NYELVEN. 1508. (Döbrentei Codex.)

A kézirat sokkal ismeretesebb, mint sem hogy leírását itt újból adnunk kellene. Könyvészetileg legpontosabban Volf György írta le a Nyelvelméltár XII. kötetében (Budapest, 1882). Álljon itt leírás helyett a codex 230. oldalán levő kolofon hasonmása:

Legen att'anak dicőség es fivnak tiztesseg
 es zent leleknek vigasag Mikent vala kegy
 dedben es immar es mindenkor es oroknek
 orokig amen Bertalan pap beregvarmegei
 halabori falvbol nemzett es zoltart irta:
 ziletés vtan ezer öt száz n'olc eztendőben

Leg'en att'anak dicőség es fivnak tiztesseg | es zent leleknek vigasag Mikent vala kezdedben es immar: es mindenkor es oroknek | orokig amen Bertalan pap beregvarmegei | Halabori falvbol nemzett ez zoltart irta: | ziletés vtan ezer öt száz n'olc eztendőben.

Beke, Index, 447. sz.

282. (*L*₅. VI. 5.) CONSTITUTIONES NOVAE FAMILIAE HUNGARIAE FRATRUM MINORUM. *Saec. XVI.*

Nyolczadrétű papírkézirat, többek által írva. 102 levél. A XVI. század két első évtizedéből.

Kezdeté 1a. l. In nomine domini incipiunt constitutiones novae familiae Hungariae etc. — Constitutionibus papalibus, generalibus ac vicarialibus comportatae pro fratrum pacifico statu, regularique observantia. Ex voluntate reverendi patris vicarii, cum consensu capituli vicarialis celebrati in loco nostro de Achya. Anno domini Millesimo Quadringsesimo nonagesimo nono. Prologus in constitutiones novas vicariales sequitur.

2a. l. De officio et facultate reverendi patris vicarii prima pars constitutionum.

4a. l. De officio et facultate venerandorum patrum custodum.

5b. l. De officio honorandorum patrum gwardianorum.

6b. l. De officio patrum visitorum.

8b. l. Secunda pars constitutionum earundem, de regulae divisione. *12 fejezetet tartalmaz. A végén:* Et ut scias unde novae

istiae constitutiones sint comportatae, vide litteras in margine ista representantes. *Következik a források felsorolása.*

26a. l. Tabula constitutionum novarum secundum alphabeti ordinem incipit.

30b. l. Statuta sunt haec Budae in Capitulo nostro provinciali per reverendum patrem fratrem Egidium de Czegleed vicarium familiae Hungariae Anno domini millesimo quingentesimo quinto die 15. Maij. *Végződik a 32b. levelén. Részben áthuzgálva, úgy látszik nem is írták le végig, csak egy részét.*

33a. l. (*Az eddigittől elütt írással*): Sequitur exhortatio generalis ad fratres prima. 34b. l. 2a. 36a. l. 3a. 38a. l. 4a. *Végződik a 39a. l. közepén.*

39a. l. (*Az első rész írásával*): De modo visitationis.

39b. l. Regula visitationis.

42a. l. Exhortatio praecedens correctionem. *Végződik 44a. l.*

45a. l. Exhortatio fratrum. Orate pro invicem ut salvemini.

Jacobi V. *Benne a Regula fratrum minorum Sti Francisci.*

49b. l. (*Más írással*): Exhortatio de correctione. *Végződik 52a.*

53a. l. (*Más írással*): Circa visitationem apud fratres Cis-montanos hic modus observari dicitur.

55b. l. Tractatus Rogerii super proprietate. *Végződik 59b. l.*

60. l. *üres.*

61a. l. (*Az első rész írásával*): Incipit expositio quatuor magistrorum super regulam fratrum minorum. *Tizenegy fejezet. Végén (69b. l.)* Explicit expositio quatuor magistrorum super regulam fratrum minorum.

70a. l. Incipiunt declarationes sancti Bernardini de Senis super regulam fratrum minorum, eiusdem ordinis vicarius generalis. *Végén:* Pistorii Anno domini millesimo quadringentesimo nono, die 2-da Decembris.

71b. l. Incipit confirmatio domini Juliani presbiteri sanctae Romanae ecclesiae cardinalis Sancti Angeli nuncupati super regulam fratrum minorum. *Végén:* Apud locum Capriolae nostri ordinis prope Senas: Mccccxl. Octobris VII.

72a. l. Incipiunt ordinationes seu constitutiones Beati patris fratris Johannis de Capistrano super regulam fratrum minorum. *12 fejezetből áll s ezek:* I. De vita minorum fratrum. II. De his, qui volunt vitam istam accipere et qualiter recipi debeant. III. De divino officio et ieiunio et quomodo debent fratres ire per mundum. IV. Quod fratres non recipiant pecuniam. V. De modo laborandi. VI. Quod fratres nihil sibi approprient et de elemosina petenda, et de fratribus infirmis. VII. De poenitentia fratribus peccatibus imponenda. VIII. De electione generalis ministri et de capitullo penthecosten. IX. De predicatoribus. X. De admonitione fratrum. XI. Quod fratres non ingrediantur monasteria mona-

chorum. XII. De euntibus inter Saracenos et alios infideles. — Ex sacro nostri conventu Montis Alvernae, millesimo quadringentesimo quadringentesimo tertio, die vigesimo quarto septembris..... Frater Johannes supradictus manu propria me subscripsi et solito feci sigillo muniri: Deo gratias Amen.

85a. l. (*Más írással*): Ordinationes infrascriptae factae sunt in provinciali capitulo Strigonii celebrato in festo sancti Thomae Aquinatis doctoris per reverendum Fratrem Jacobum Grumellum commissarium reverendissimi patris fratris Hyeronimi Thornielis vicarii generalis Cismontani tempore reverendi patris fratris Oswaldi de Lasko, tunc in vicarium provincialem electum, sed tunc in capitulo a patribus non receptae; in loco tamen Pakos, 15. die Augusti celebrato per dictum patrem vicarium, cum omnibus ferme patribus, qui fuerunt in capitulo Strigoniensi fuit roboratum et fuit quasi provinciale capitulum. *Pontjai ezek*: De electione vicarii; de electione discreti ad capitulum; de prelati persistentia; de electione omnium officialium; de publicis defectibus corrigendis; de visitatione reverendi patris vicarii; de divino officio; de orationibus in Missali; de receptione alimentorum.

87a. l. Ordinata noviter Budae in capitulo provinciali Anno M. D. XV.

89b. l. Haec est tabula diffinitionis huius nostrae congregationis generalis totius ordinis minorum anno domini M. D. II. in festo Pentecostes in conventu Corpensi provinciae Bononiae. constitutus.

92a. l. (*Más írással*): Circa processus visitationis.

94b. l. Modus visitationis. *Végén az évszám*: 15. xijj.

97. l. üres.

98a. l. (*Más írással*): Maxima gratiarum per sedem apostolicam nobis gratiose concessarum.

99a. l. (*Más írással*): Istaesunt gratiae et indulgentiae, quas sanctissimus noster papa Leo X. concessit nobis fratribus minoribus regularis observantiae *Végződik a 101a. lapon. A lap alapján a XVI. század végéről való írással*: Nota. Sunt pulchra haec privilegia si perlegeris.

101b. l. (*A XVI. század végéről való írással.*): Registrum super nomina locorum nostrae familiae in ordine recto custodiarum.

1. In custodia Strigoniensi: Strigonium. — Buda. — Pest. — Tata. — Vissegrad. — Gyöngyös. — Berény.

2. In custodia Vylak: Vylak. — Atya. — Dereczke. — Diako. — Kölöd. — Kobil. — Futak. — Alsany.

3. In custodia Transiluanensi: Vasarhely. — Claudiopolis. — Huniad. — Töuis. — Alba ecclesia. — Felfalu. — Meggies. — Chyk. — Bako. — Corona. — Tergauistya.

4. In custodia Jenő: Varadinum. — Szalard. — Gyula. — Jenő. — Zegedinum. — Czanadinum. — Caran Sebes. —
5. In custodia Bania: Bania. — Bator. — Szölös. — Kusalý. — Meggies allia.
6. In custodia Ozora: Ozora. — Pakos. — Gyergi. — Hederhely. — Kereshegy. — Czakaný. — Sellie.
7. In custodia Patak: Patak. — Zanto. — Cheke. — Homonna. — Souar. — Liptouia.
8. In custodia Sclauoniae: Atýana. — Polýancz. — Zent Lazlo. — Varallia. — Petrocz. — Remetincz. — Juancz.
9. In custodia Sanctispiritus: Papa. — Szent grot. — Sanctispiritus. — Talad. — Palota. — Tarnok. — Eger var.
10. In custodia Szecczen: Szeccshen. — Filek. — Vamos. — Galgocz. — Szakolcza.
- Summa locorum. 70.

A kéziratban három a XVI. század elejéről való magyar glossza is található:

megellen irreprensibilis (?)

chedwezes favor.

partholast collicationes.

XVIII. századi rongált papírkötésben.

Beke, Index, 133. sz.

Kalauz, 129. sz.

283. (*M₅. V. 14.*) MANUALE CUIUSDAM FRATRIS ORDINIS MINORUM. *Saec. XVI.*

Tizenhatodréttű papírkézirat, 235 levél. A XVI. század első harmadából.

1a—3b. l. Életrendi regulák részben versekben, kezdete:

F. E. V.

Ve vites penam de potibus incipe cenam

A versekből álljon itt néhány mutatóúl:

Singula post ora pocula sume nova,

Post pisces nux sit, post carnes caseus assit,

Unica nux prodest, nocet altera, tertia mors est.

Nobilis est ruta, quia lumina reddit acuta;

Auxilio rutae vir quippe videbis acutae.

Salvia cum ruta, faciunt tibi pocula tuta;

Adde rosae florem, munit potenter amorem.

Si fore vis sanus, abluere saepe manus.

Inter prandendum sit saepe parumque bibendum.

Si sumas ovum, molle fit atque novum.

Cur moritur homo, cui salvia crescit in orto
 Contra vim mortis, non est medicamen in ortis.
 Feniculus, verbena, rosa, celidonia, ruta,
 Ex istis fit aqua, qui lumen reddit acuta. stb.

3b—15a. l. *Czím nélküli sz. beszéd. Kezdeté: Mortui estis et vita vestra abscondita est cum Christo . . . Szerzetesekhez intézve, mert benne előfordul a hallgatók megszólítása: patres in domino honorandi.*

15b. l. De Apostatis.

17a. l. De tribus votis. *Kezdeté: Regula et vita fratrum Minorum hec est . . . A három ismert fogadás: obedientia, paupertas et castitas.*

23a. l. Exhortatio pro novitiis noviter ad ordinem ingressis ante prandium ut moris est fienda per praelatum. *Több rendteli következik egymásután. Végződik a 31b. l. közepén.*

32a—37a. l. üres.

38a. l. Exhortatio de obedientia.

54a. l. De paupertate.

71a. l. Exhortatiunculae pro sextis feriis.

83a. l. De pace.

84a—93b. l. üres.

94a. l. Exhortatiunculae pro sextis feriis.

109a—110b. l. üres.

111a. l. De modo visitandi fratres.

124a. l. Exhortatiuncula ante visitationem.

130b—134b. l. üres.

135a. l. Exhortatio de castitate.

144b—146b. l. üres.

147a. l. Exhortatio de obedientia.

153a—156b. l. üres.

157a. l. De periculo male absolventium et male absolutorum.

164a. l. Nicolaus de Ausmo in sua quadriga. (De paupertate, stb.)

176a. l. De fructibus monasticae vitae.

195a—199b. l. üres.

200a. l. De electione sermo.

213a. l. De consistentia religiositatis.

233b. l. *Rövid kronológiája a szerzetes-rendek alapításának.*

430—1215 között.

234b. l. Benedictio corporalium.

A 235. levéllel végződik a kódex.

Egykorú, egyszerűen préselt bőrkötésben.

Az első tábla belsejében a XVI. század elejére valló írással:

Johannes Wytez episcopus Wesprymiensis obiit Budae et sepultus est Wesprimii anno 1499.

Alatta hasonló írással:

Sturio	kechye.
Tynca	czompo.
Cetegus	kezegh.
Carpo	retthke.
Uso	vyza.
Luceus	chwka.
Truta	pyztrang.

Alább későbbi, a XVI. század derekáról való írással:

Mortarium	mosar.
Pistillus	mosar terw.

A hátsó tábla belsejében van egy ősrégi magyar népdal első két sora a hozzávaló hangjeggyel együtt.¹

Batya, batya melly az wt Bechkerekere
uram uram ez az wth Bechkerekere.

Alatta ugyanazon írással: Philipus Pomÿnoczkÿ.

A dal s a névalírás körülbelül 1515—20-ból való.

Beke, Index, 120. sz.

284. (*H₅. III. 1.*) REPERTORIUM IURIDCIUM SECUNDUM
ORDINEM ALPHABETI. *Saec. XVI.*

Ivrétben, papíron, folyóírással írva. A XVI. század első negyedéből.

Félbőrös deszkakötésben, a mely láncczal van ellátva. (Henckel könyvtárából.)

Beke, Index, 472. sz.

285. (*K₅. I. 7.*) ANTIPHONARIUM LATINO-POLONICUM.
Saec. XVI.

Nagy ivrétben, papíron, csinosan írva, szép kezdőbetűkkel és lombos széldiszekkel. A XVI. század elejéről.

Az első lap alján egy czímer: kékben két egymáson keresztben átdöfött késpenge.

Beke, Index, 21. sz.

286. (*L₅. III. 14.*) VISIONES ELISABETHAE ANCILLAE
CHRISTI, QUAS CONSCRIPSIT ECKEBERTUS MONACHUS IN
ABBATIA SCHÖNGAUIENSI. *Saec. XVI.*

Ivrétben, 215 papírlevélen, éles törésű gót írással írva; vöröskék kezdőbetűkkel. A XVI. század elejéről.

A XVI. század derekán készült csinos prézelésű barna bőrkötésben.

Beke, Index, 179. sz.

¹ Már Veszely közölte volt a Gyulafejérvári füzetekben.

287. (*F₅. VI. 17.*) FORMULARIUM ECCLESIASTICUM MATHAEI BENE. *Saec. XVI.*

Negyedrétű papírkézirat, 338 levélen, apró nehezen olvasható folyóírással írva. A XVI. század első két évtizedéből.

A munka címe egykorúan írva a kódex tábláján található:

Stylus fori ecclesiastici

Mathei Bene Ethy.

Tartalmát közel ezerre menő oklevélminta képezi, a mint a részben kiírt nevek és évszámok mutatják, eredetiekről véve. Az előforduló legkésőbbi évszám 1513. Éthi Bene Máté valószínűleg a veszprémi egyházmegyében írta össze könyvét, mert az oklevelek, kevés kivétellel, a veszprémi egyházat és püspököt illetik.

Ezen nevezetes jog- és művelődéstörténeti forrás mindeddig felhasználatlan.

Puha hártýaborítékban.

Beke, Index, 39. sz.

288. (Az ósnyomtatványok között.) VARIA DOCUMENTA HISTORIAM ECCLESIASTICAM TANGENTIA. — BROCCARDICA JURIS CANONICI. — STATUTA CAPITULI VARADIENSIS. *Saec. XVI.*

Ivrétű kötet, a mely a fentebb elősorolt kéziratokon kívül három XV—XVI. századi nyomtatványt is tartalmaz. Az egésznek leírása, valamint a váradi káptalan rendszabásainak teljes szövege található *Bunyitay Vincze* ezen művében: *A váradi káptalan legrégibb statutumai*. Nagyvárad, 1886. A pontos és teljes leíráshoz nincs mit hozzátenni.

A kódex Henckel János könyvtárából származik.

VI.

A Batthyány-könyvtár újkori kéziratai a történetíróra nézve alig kisebb értékűek mint a középkoriak. A gyűjtemény főleg Erdély történetét illető forrásokban gazdag s félszázad óta kiapadhatatlan kincses bányája volt a kutatóknak, kik közül elég legyen gróf Kemény Józsefet, Mikó Imrét, Ötvös Ágostont és a legbuzgóbbat, Szilágyi Sándort felemlíteni.

A közel félezer kötet kézirat Beke *Indexében* jól-rosszúl fel van sorolva. Egy jobb, használhatóbb katalógus készítésére idő híján nem vállalkozhattam. Hogy azonban mégis előmozdítam a jövőbeli kutatásokat, az alábbiakban csoportosítom a Bekénél szétszórva található anyagot és kiegészítem annak hiányos s hibás mutatóját, megtoldva az egészet néhány, a helyszinén

vett jegyzetel. Újból hangsúlyoznom kell, hogy a Beke-féle lajstromból a kéziratok jelzetei hiányoznak s így annak alapján nem lehet a keresett darabokat fellelni.

Az újkori (1526) utáni kéziratok száma 375; nem számítva azokat, a melyek még sem a kézíratos, sem a Beke-féle nyomtatott katalogusba nincsenek felvéve.

Nyelvek szerint olyan arányban oszlik meg a gyűjtemény, mint régibb hazai könyvtáraink legtöbbjénél. Túlnyomó benne a latin és pedig 278 mű, tehát háromnegyede az egésznek; azután következnek a német nyelvűek: 42 munka; ennek csaknem felét teszik a magyarok: 22 művel, mihez járúl még 17 olasz, 5 francia, 3 török vagy arab, 1 spanyol, 1 szláv és 1 örmény kézirat.

A Beke-féle Index közli a hozzá tartozó Registrumban a nyelvek szerinti kimutatást is, de hiányosan. Így *Italica* alatt csak 14 számot említ, *Gallica* alatt hármat, *Hungarica* alatt pedig épen csak négyet. Ezért és mivel az Index számai szerint — a mint már említettem — a könyvek úgy sem találhatók meg, közlöm a magyar, olasz, francia, spanyol és keleti kéziratok könyvtári szignaturáit, melléjük tévén az Index számait is, hogy az érdeklődők megtalálhassák a keresett címeket.

Magyar nyelvűek a XVII. századból: ¹ K₅. II. 7. (1.) — K₅. IV. 10. (161.) — F₅. VI. 25. (183.) — M₅. V. 26. (394.). A XVIII. századból: G₅. VI. 7. (38.) — G₅. V. 17. (628.) — K₅. VI. 20. (284.) — K₅. V. 26. (631.) — K₅. V. 11. (392.) — K₅. V. 3. (549.) — L₅. V. 3. (263.) — N₅. V. 21. (312.) — N₅. V. 32. (399.) — M₅. V. 18. (440.) — M₅. V. 19. (182.) — M₅. IV. 9. (310.) — N₅. II. 9. (89.) — L₅. VI. 21. (273.) — G₅. V. 26. (393.) — K₅. V. 18. (169.) — G₅. V. 10. (309.) — Ismeretlen jelzetű. (654.).

Olasz nyelvű kéziratok: N₅. V. 5. (76.) — G₅. V. 28. (79.) — G₅. V. 29. (80.) — L₅. III. 18. (101.) — G₅. V. 20. (136.) — G₅. V. 9. (181.) — F₅. VI. 2. (238.) — F₅. VI. 5. (239.) — N₅. V. 17. (267 és 272.) — N₅. III. 12. (300.) — K₅. IV. 9—10. (323.) — N₅. V. 30. (359.) — I₅. IV. 13. (389.) — M₅. II. 32. (391.) — K₅. IV. 18. (538.) — F₅. V. 2. (629.) — K₅. IV. 20. (637.).

Francia nyelvűek: ² L₅. VI. 29. (28.) — N₅. V. 29. (178.) — L₅. VI. 11. (242.) — I₅. IV. 16. (324.) — F₅. V. 13. (551.).

¹ Korábbiak, kivéve a középkoriakhoz számított Döbrentei-kódexet, nincsenek.

² Mind XVIII. századi.

Török (vagy arab) nyelvűek: L₅. IV. 5. (483.) — L₅. VI. 34. (197.) — G₅. V. 10. (166.).

Spanyol: L₅. III. 31. (335.). — Szláv: L₅. III. 9. (184.). — Örmény: Ism. sign. (433.).

A Beke-féle Index registruma a szerzők felől sem nyújt kellő tájékozást; gondosabb átnézés után kitűnt, hogy a felsorolt újkori kéziratok íróinak (s fordítóinak) egy harmada hiányzik belőle. Itt adom a teljes lajstromot, megjegyezvén, hogy a nevek után álló szám az *Index* száma, a zárjelben levő pedig a könyvtári szignatura.

*Ágoston (Szent). 312. (N₅. V. 21.)¹ Amidenius Theodor. 642. (N₅. V. 14.) *Ammon Hans. 217. (E₅. VI. 6.) Angerer Constantinus. 164. (L₅. VI. 7.) *Apor Péter. 656. (Sign.?) *Aristinus Alexius 322. (M₅. III. 9.) *Atienza-Ossovia Andrea. 335. (L₅. III. 31.) Auersperg gróf (Erdélyi kormányzó, 1771.) 32. (K₅. I. 14.) Bartholinus Thomas. 350. (N₅. II. 13.) Batthyány Ignác püspök. 35 és 121. (G₅. V. 4.) — 30. (K₅. VI. 24.) — 34. (F₅. VI. 11—13.) — 36. (M₅. I. 5.) — 193. (N₅. V. 18.) — 203. (L₅. VI. 12.) — 373. (F₅. V. 1.) — 566. (G₅. V. 18.) — 628. (K₅. V. 22.) Bethlen Farkas. 195. (N₅. II. 5.) Biesman Gáspár. (Jezsuita 1716.) 106. (L₅. VI. 14.) Bíró István. (Jezsuita.) 188. (K₅. V. 12.) (H₅. IV. 14.) Biron Etienne. (1757.) 356. (L₅. VI. 24.)² Bojthi (Veres) Gáspár. 81. (N₅. II. 1.) 655. (Ism. sign.) Borgsdorf Frigyes báró. (1699.) 53. Braidl Clausz. (1593.) 462. (E₅. VI. 16.) Bruck-Angermund Jakab (Rosenthal). 306. (L₅. IV. 23.) *Buffon. 240. (N. V. 28.) *Buririger Andreas (Transylvanus, 1653.) 327. (E₅. VI. 15.)³ Burlamachi Federigo. (1723.) 238. (F₅. VI. 2.) Bussoni Michael Angelo. (1694.) 101. (L₅. III. 18.) Bzenszky Rudolf. (Jezsuita, 1699.) 163. (L₅. IV. 22.) Caraffa Vincentius. (Jezsuita.) 469. (F₅. VI. 22.) Carthier Gallus. 173. (M₅. III. 14.) *Comring Herman. 99. (F₅. V. 28.) Csepelényi Ferencz. (Jezsuita.) 582. (K₅. VI. 7.) *Cserei Mihály. 653. (Sign.?) Csete István. 138. (F₅. VI. 16.) Daniel Imre. (Batthyány püspök olaszországi megbízottja.) 96. (L₅. III. 16.) — 97. (K₅. IV. 5—7.) — 98. (K₅. IV. 1—4.) — 141. (K₅. IV. 13—14.) — 142. (K₅. V. 8.) — 367. (N₅. I. 10.) — 375. (K₅. IV. 15—16.) *Daxen Leonhard. 217. (E₅. VI. 6.) Denk Hans. (1526.) 361. (G₅. VI. 2.) Dersi

¹ A csillaggal jelölt nevek az *Index*-ből hiányoznak.

² Valószínű, hogy ezen *Biron* nem más mint *Bíró István* a tudós jezsuita. Szinnyi (Magyar Irók) sem ezen nevet nem ismeri, sem Bírónak ilyen művéről nem tesz említést. A munka címe: *Meditationes sacrae. successivis horis in Transsylvania concinnate.*

³ Ezen író hiányzik Szinnyi művéből. Munkájának címe: *Libellus elegantiarum seu phrasium Decad. 3. Livii, privatim Leutschoviae collectarum 1653.*

István. (1764.) 393. (Q₅. V. 26.) *Diodorus Siculus. 201. (L₅. III. 6.) *Dionysius Carthusianus. 168. (L₅. II. 2.) *Diotallerius. 169. (K₅. V. 18.) Dobra Petrus. (1722.) 322. (M₅. III. 9.) Dölles Isaak. 177. (G₅. VI. 5.) *Drexelius. (Jezsuita.) 175. (G₅. VI. 23.) *Dzubiczki. 345. (M₅. V. 24.) Engelhardt Godofréd báró. 632. (M₅. II. 28.) *Fassel Jörg. 217. (E₅. VI. 6.) Felmer Márton. 230. (K₅. I. 13.) *Firmianuss Philippus. (Apostoli követ Magyarországon. 1279.) 135. (F₅. V. 4.) Focky Ferdinand Daniel. (1732.) 126. (N₅. V. 16.) *Fodor P. 231. (G₅. V. 5.)¹ Forrai Márton. 273. (L₅. VI. 21.) Frank Josephus. 102. (G₅. VI. 33.) *Fullonius Joannes Erardus (Jezsuita). 269. (M₅. IV. 16.) *Füzéri György. (1734.) 17. (F₅. V. 22.) — 150. (L₅. III. 4.) Gejza József. (1764.) 393. (G₅. V. 26.) *Gellért (Szent) püspök. 243. (M₅. II. 31.) *Giorio Urban. (1698.) 300. (N₅. III. 12.) Goffroy Joannes. (1764.) 466. (G₅. VI. 29.) Gressel Josephus. 431. (L₅. VI. 17.) *Grotius Hugo. 201. (L₅. III. 6.) *Gyergyai Pál. (1734.) 17. (F₅. V. 22.) — 150. (L₅. III. 4.) Gyulaffy György. (1732.) 256. (G₅. VI. 18.)² Haller Gábor gróf 394. (M₅. V. 26.) *Házi János. (1626.) 183. (F₅. VI. 25.) *Henrique Diego. 335. (L₅. III. 31.) Hermann Dávid (Medgyesi). 443. (F₅. VI. 28.)³ Hevenessy Gábor. (Jezsuita.) 346. (M₅. I. 6—8.) Holstenius Lucas. 326. (K₅. IV. 11.) Huszti András. 628. (G. V. 17.) *Johannes episcopus Chemensis (?) 403. (J₅. IV. 17.) Jörger Joannes Quintus (Eques). 366. (L₅. VI. 35.) *Káldi György.⁴ (Jezsuita.) 309. (G₅. VI. 10.) *Kemény János fejedelem. 655. (Sign. ?) Kerschenbroch Hermann. (1573.) 261. (L₅. III. 19.) Krancz Gottlob. 99. (F₅. V. 28.) Lázár János gróf. 645. (F₅. V. 23.) *Lorentz Simon. (1647.) 189. (L₅. VI. 36.) *Loyola Ignatius. 204. (L₅. VI. 15.) Malhitz István.⁵ 310. (M₅. IV. 9.) *Marmontel. 38. (G₅. VI. 7.) Martonfy Antal. (1785.) 426. (F₅. V. 16—17.) Mihálcz István (Gelenczi). 631. (K₅. V. 26.) Milledoni Antonio. 272. (N₅. V. 17.) Molnár János. (1775.) 390. (L₅. V. 1.) *Molnár Ker. János. (1761.) 169. (K₅. V. 18.) Mor Maximilián gróf. 250. (L₅. IV. 3.) Morgenthal Hans. (1581.) 301. (G₅. VI. 8.) Nagy Szabó Ferencz. 399. (N₅. V. 32.) Onderliczka Johannes Nepom. 402. (K₅. VI. 3.) — 456. (K₅. VI. 4.) Opatius Josua. 405. (K₅. III. 8.) *Orbán Ferencz. 18. (L₅. I. 2.) *Pataki István. (1734.) 17. (F₅. V. 22.) — 150. (L₅. III. 4.) *Pater Pál. (1734.) 17. (F₅. V. 22.) — 150. (L₅. III. 4.) Pfeffershoven Josephus

¹ Szinnyi i. m., úgy látszik, ezen író t nem ismeri. A munka czime: *Opus philosophicum*. Ms. Saec. XVIII.

² Szinnyi nem ismeri. Munkája czime: *De diversis quaestionibus juris Hungarici*.

³ Hermann munkájának *Protocollum actorum publicorum status ecclesiae Saxonum in Transsylvania* eredeti kézirata a Magy. Nemz. Múzeum kézirattárában van.

⁴ Bekénél tévesen *Káldy Márton* áll.

⁵ Magyar minorita. 1782.

Baro. 102. (G₅. VI. 33.) Práy György. 190. (N₅. V. 13.) *Prileszky Pál. (1717.) 159. (L₅. II. 18.) Reesch Ambrosius. 153. (L₅. VI. 30.) — 154. (G₅. VI. 1.) *Ridemann Peter. 122. (G₅. VI. 25.) *Riverius. 621. (F₅. VI. 27.) Rudbeck¹ Olaus. 73. (L₅. II. 19.) *Sailer Wolf. 122. (G₅. VI. 25.) *Saimer Peter. 122. (G₅. VI. 25.) *Samuel Rabbi. 456. (K₅. VI. 4.) Sattler Vilmos. 478. (K₅. VI. 13—16.) Schatzberg Johann von, 482. (K₅. V. 23—25.) — 526. (N₅. V. 2—4.) — 528. (L₅. V. 26.) *Schmidt Hans. 122. (G₅. VI. 25.) Schönwiesner Stephanus. 481. (K₅. IV. 8.) Servet Michael. 520. (L₅. VI. 23.) Simigianus Ambrosius. (1604.) 265. (M₅. II. 33.) Socinus Faustus. 289. (F₅. VI. 21.) Soterius György. 624. (N₅. V. 19.) Szamosközy István. 550. (N₅. II. 22.) Szdellár Ferencz. (Jezsuita 1728.) 611. (G₅. VI. 15.) Szent-Ábrahám Mihály. 129. (N₅. V. 16.) Szeredai Antal. 549. (K₅. V. 3.) Szilvási János. 554. (J₅. IV. 21.) Telekesy István püspök. 196. (M₅. V. 11.) Trieb Hiacynthus. (Ferenczrendi. 1785.) 229. (N₅. V. 22.) Tsétsi János. 628. (G₅. V. 17.) Vanier Jacobus. (Jezsuita.) 631. (K₅. V. 26.) Volf Christian. 648. (M₅. V. 8.) *Voltaire. 645. (F₅. V. 23.) Walter Gerhard. 461. (N₅. II. 19.) Wranyeczki Éliás. 348. (F₅. VI. 4.) *Zsedényi János. (1760.) 182. (M₅. V. 19.) Zsidó György János. 334. (F₅. VI. 30.) *Zuchenhammer Hans. 122. (G₅. VI. 25.).

Álljon itt továbbá azon egyéb személyek névlajstroma, a kikről az *Indexben* említés történik:²

*Acatus Ferdinand. (Jezsuita.) 336. (L₅. III. 5.) — *Albert szász herceg. (1581.) 301. (G₅. VI. 8.) — *Apor. 458. (L₅. III. 23.) — *Aranyasi Ferencz. (1741.) 3. (N₅. II. 18.) — *Aspermont Gobert gróf. (1728.) 546. (G₅. V. 7.) — *Bakócz Tamás primás. 430. (K₅. IV. 12.) — Barkóczy Ferencz püspök. 37. (L₅. II. 8.) — 268. (F₅. VI. 19.) — 530. (F₅. V. 21.) — *Bartalis Antonius. 99. (F₅. V. 28.) — *Batthyány Ernő gróf. 7. (K₅. II. 19.) — Batthyány József gróf érsek. 88. (G₅. V. 14.) — Buckisch Godofréd. 13. (L₅. II. 9—15.) — Collalto-Vinciguerra gróf. 87. (K₅. II. 9—10.) *Comnenus János császár. 322. (M₅. III. 9.) — Contareni Aloisio velencei dózse. 136. (G₅. V. 20.) — *Dini Josephus. (1782.) 303. (N₅. V. 12.) — Draskovich György püspök. 224. (L₅. II. 22.) — *Dunod atya. (1689.) 467. (M₅. III. 8.) — *Ferencz. II. csász. és kir. 190. (N₅. V. 13.) *Fórika Josephus, de Tekerőpatak. 88. (G₅. V. 14.) — Fuscarenó Joannes Bapt. (Velencei procurator. 1625.) 76. (N₅. V. 5.) — *Gonzaga Philippus marchio. 178. (N₅. V. 29.) — *Quadrius Josephus. (1708.) 181. (G₅. V. 9.) — Hocsai Jakab. (1646—96.) 274. (M₅. IV. 10.) — *Hutter Jakab. 647. (G₅.

¹ Bekénél tévesen *Budbeck*.

² A középkori kéziratok czímeiben előforduló nevek természetesen ebben a jegyzékben sem szerepelnek.

VI. 1.) — Imre György (Szigeti). 7. (K₅. II. 19.) — *Incze (X.) pápa. 101. (L₅. III. 18.) — *József (II.) császár. 190. (N₅. V. 13.) — Kaszner András. (1764.) 9. (K₅. II. 5.) — Kérészi István. (1717—18.) 302. (L₅. VI. 33.) — *Khevenhiller gróf. 206. (L₅. III. 3.) — *Kollonich Lipót primás. 442. (L₅. III. 25.) Kollonicz Zsigmond gróf püspök. 162. (L₅. III. 24.) — Lasky Jeromos. (1527.) 80. (L₅. III. 8.) — Lázár János gróf. (1773.) 188. (K₅. V. 12.) — *Lipót (II.) császár és király. 190. (N₅. V. 13.) — Manzador Pius. 164. (L₅. VI. 7.) — Margit, -Szent. 228. (M₅. IV. 3.) — 320. (L₅. VI. 33.) — *Martinuzzi György. 641. (Sign.?) — Memmo Marcus Antonius velencei dózse. 359. (N₅. V. 30.) — *Migazzi Kristóf gróf püspök. 9. (K₅. II. 5.) — Molino Francesco velencei dózse. 389. (J₅. IV. 13.) — Muray Miklós. (1721.) 117. (K₅. VI. 18.) — Müller Mathias. 99. (F₅. V. 28.) — Nedeczky András. (1764.) 4. (N₅. II. 2—3.) — *Ottoboni Pietro bibornok. 300. (N₅. III. 12.) — *Pius (VI.) pápa. 303. (N₅. V. 12.) — Rákóczy (íj.) György fejedelem. 114. (N₅. 9.) *Rondellus Hieminianus. (1708.) 181. (G₅. V. 9.) — Rufinus de Cibino. (collector apost. in Hung. 1317.) 194. (N₅. V. 15.) — Sanz, Marchese Gerolamo Baro de. 391. (M₅. II. 32.) b — Schwegler Cristoph. (1689.) 296. (M₅. IV. 17.) — *Stephani Tóbiás (lőcsei iskolamester 1653.) 327. (E₅. VI. 15.) — Stephanos tergovisti püspök. 322. (M₅. III. 9.) — *Suleiman pasa. (1689.) 296. (M₅. IV. 17.) — *Szegedi Georgius. 88. (G₅. V. 14.) — Székely Sámuel (Dobai). 225. (F₅. VI. 34.) — 256. (G₅. VI. 18.) — 542. (G₅. VI. 19.) — 544. (G₅. VI. 19.) — 545. (G₅. V. 31.) — 546. (G₅. V. 7.) — 547. (K₅. II. 6.) — 548. (K₅. II. 14—15.) — *Szluha Ferencz. (Jezsuita.) 330. (L₅. III. 5.) — *Sztoyka Zsigmond. (1741.) 3. (N₅. II. 18.) — Telekesy István püspök. 286. (M₅. V. 10.) — *Ulászló (II.) király. 147. (N₅. IV. 2.) — *Urbán (VIII.) pápa. 101. (L₅. III. 18.) — 629. (F₅. V. 2.) — Vajda János. (1593.) 428. (L₅. IV. 16.) — Vizay János József. (1728.) 611. (G₅. VI. 15.) — Zeiler Simeon. (1682.) 85. (L₅. II. 23.) — *Zsigmond király. 147. (M₅. IV. 2.).

A szakok és tárgyak szerinti mutató majdnem teljesen hiányzik a Beke jegyzékéből. A kutatók használatára e szempontból is készítettem egy lajstromot, a melynek addig, míg a kéziratgyűjtemény katalogusa elkészül (ha ugyan belátható időben egyáltalán elkészül), jó hasznát lehet venni. A tulságosan sokféle való osztályozást, tekintettel a kéziratok csekély számára, mellőztem. Nehány olyan kéziratnál, a melyet alkalmam volt megnézni s jegyzékbe venni, az *Index* szűkszavú czimeinek pótlására csillag alatt megtettem a magam megjegyzéseit.

Íme a jegyzék:

Albumok (társulatiak): 15. (K₅. II. 18.)¹ — 395. (K₅. III. 10.)²

Alkorán: 197. (L₅. VI. 34.).

Anabaptistákra vonatkozók: 41. (M₅. V. 31.) — 122. (G₅. VI. 25.)³ — 143. (M₅. V. 30.) — 153. (L₅. VI. 30.)⁴ — 154. és 646. (G₅. VI. 1.)⁴ — 177. (G₅. VI. 5.) — 189. (L₅. VI. 36.) — 192. (M₅. V. 21.) — 217. (E₅. VI. 6.) — 261. (L₅. III. 19.) — 262. (L₅. VI. 31.) — 293. (E₅. VI. 13.) — 313. (E₅. VI. 12.) — 358. (E₅. VI. 11.) — 361. (G₅. VI. 2.) — 369. (E₅. VI. 10.) — 462. (E₅. VI. 16.) — 480. (E₅. VI. 14.) — 584. (M₅. V. 2.).

Apátság: lásd Sz.-Gothárd.

Borsod megye statutumai. 1761. 532. (L₅. II. 2.).

Chiromantia: 92. (E₅. VI. 7.).

Cisterciák: 438. (F₅. VI. 7.).

Csillagászat: lásd Mennyiségtan.

Eger: 530. (J₅. V. 21.) — 531. (F₅. VI. 31.) — 274. (M₅. IV. 10.) — 469. (F₅. VI. 22.) 330. (L₅. III. 5.) 398. (L₅. IV. 4.).

Egyházi társulatok: Archiconfraternitas Ss. Trinitatis Redemptionis Captivorum: 15. (K₅. II. 18.) — Congregatio Ascetica Austriaca divo Benedicto devota. 134. (K₅. IV. 17.).

Egyháztörténet (hazai): 1. (K₅. II. 7.)⁵ — 13. (L₅. II. 9—15.) — 29. (M₅. II. 35.) — 34. (F₅. VI. 11—13.) — 36. (M₅. I. 5.) — 135. (F₅. V. 4.) — 193. (N₅. V. 18.) — 194. (N₅. V. 15.) — 228. (M₅. IV. 3.) — 268. (F₅. VI. 19.) — 274. (M₅. IV. 10.) 286. (M₅. V. 10.) — 397. (L₅. III. 7.) — 430. (K₅. IV. 12.) — 441. (M₅. IV. 21.) — 470. (F₅. V. 3.) — 471. (F₅. VI. 8.) Lásd még külön az egyes szerzetesrendeket és a *zsinatokat*.

Életrajzok. Árpádházy Boldog Margit: 320. (L₅. IV. 6.) — XI. Incze pápa: 637. (K₅. IV. 20.). — Lázár Antal († 1719.). 639. (K₅. VI. 2.) — Vitae Summorum Pontificum et Cardinalium: 642. (N₅. V. 14.).

Éremtan: 481. (K₅. IV. 8.).

Esztergom: 341. (L₅. III. 10.) 442. (L₅. III. 25.).

¹ A foglyok kiváltására alakult Szent-Háromság társulat gyulafejevári testületének albuma. 1716-tól kezdődő bejegyzésekkel. Benne két nagy festett czímer: Sorger György báró és Zéthényi Klobusitzki Ferencz báró erdélyi püspökök. Az előbbié úgy a magyar mint az erdélyi Siebmacherből hiányzik; leírása a következő: fehérben természetes zöld sziklán álló, a jobb sarokból kibukkanó arany napba tekintő, természetesen ábrázolt fekete sas, jobbában kettős arany keresztet tartva. Az album kötése műipari szempontból érdekes; vörös bársony szép mivű ezüst veretekkel.

² A római collegium Germanico-Hungaricum növendékeinek albuma 1676-ból.

³ Nagyérdékű XVI. századi anabaptista énekeskönyv. Bővebb leírása egy kis mutatvánnyal a Gyulafejevári Füzetekben közli Veszely, I. 121. l., 117. sz.

⁴ Bővebb ismertetése ugyancsak a Gyf. Füzetekben. I. 123. l. 148. sz.

⁵ Evangélikusokra vonatkozik. 1681. 1715. 1721. 1722.

Filozófia: 35. és 121. (G₅. V. 4.)¹ — 171. (G₅. V. 2.) — 231. (G₅. V. 5.) — 419. (F₅. VI. 29.) — 645. (F₅. V. 23.).

Formulárék, ars notarialisok: XVII. századiak: 232. (F₅. V. 19.) — 545. (G₅. V. 31.) — XVIII. századiak: 234. (K₅. VI. 1.) — 235. (M₅. IV. 4.) — 544. (G₅. VI. 19.).

Győr: 274. (M₅. IV. 10.) — 286. (M₅. V. 10.).

Gyulafehérvár: 198. (K₅. V. 2.).

Hadtudomány, regulamentumok: 28. (L₅. VI. 29.)² — 178. (N₅. V. 29.)³ — 206. (L₅. III. 3.)⁴ — 222. (N₅. V. 31.).

Iskolák. Eger. (XVIII. sz.) 398. (L₅. IV. 4.) — Kassa. (XVIII. sz.) 657. (Sign.?) — Kolozsvár. (XVIII. sz.) — 396. (L₅. IV. 7.) — 458. (L₅. III. 23.) — 517. (L₅. V. 4.) — Róma (Collegium-Germano-Hungar.) 395. (K₅. III. 10.).

Iskolai drámák: 176. (K₅. VI. 19.) — 284. (K₅. VI. 20.)⁵

Ítéletek, hétszemélyes táblai és curiai végzések, pöriratok másolatái: 11. (M₅. I. 13—16.) — 12. (M₅. II. 3—27.) — 145. (K₅. II. 2.) — 223. (L₅. III. 20.) — 225. (F₅. VI. 34.) — 514. (L₅. I. 3—17.) — 515. (L₅. II. 20.) — 521. (M₅. I. 12.).

Jezsuiták: 82. (N₅. II. 12.) — 88. (G₅. V. 14.) — 132. (M₅. V. 15.) — 158. (L₅. II. 5.) — 176. (K₅. VI. 19.) — 160. (M₅. III. 10—11.) — 284. (K₅. VI. 20.) — 324. (J₅. IV. 16.) — 329. (L₅. III. 11.) — 330. (L₅. III. 5.) — 362. (L₅. VI. 8.) — 387. (F₅. VI. 20.) — 388. (M₅. V. 29.) — 398. (L₅. IV. 4.) — 410. (F₅. VI. 9.) — 458. (L₅. III. 23.) — 468. (N₅. II. 21.) — 469. (F₅. VI. 22.) — 517. (L₅. V. 4.) — 541. (M₅. V. 9.) — 639. (K₅. VI. 2.) — 657. (Sign.?)

Jogtudomány (hazai): 18. (L₅. I. 2.) — 108. (L₅. II. 17.) — 159. (L₅. II. 18.) — 165. (L₅. VI. 22.) — 256. (G₅. VI. 18.) — 295. (N₅. I. 7.) — 304. (L₅. III. 13.) — 428. (L₅. IV. 16.) — 429. (L₅. II. 7.) — 443. (F₅. VI. 28.) — 532. (L₅. II. 2.) — 542. (G₅. VI. 19.) — 605. (L₅. VI. 19.) — 607. (K₅. V. 7.)⁶ — 626. (N₅. II. 15.) — 627. (N₅. III. 11.).

Jogtudomány, külföldi, lásd a Történelemnél.

Karmeliták: 339. (N₅. V. 23.).

Kassa. 657. (Sign.?)

¹ Batthyány Ignác *Nugae Philosophicae* cz. kötete, a melynek végén van egy kiadatlan régészeti illetve egyháztörténeti értekezése: *De usu calicis in Hungaria.*

² Francia nyelvű gyakorlati szabályzat szép színes ábrákkal, a XVIII. századból.

³ Hasonlóan szép ábrákkal.

⁴ A Savoyai Eugén dragonyos ezred regulamentuma, színes ábrákkal.

⁵ Magyar nyelvűek is.

⁶ Bekénél hibásan saec. XIV., saec. XVIII. helyett.

Kódexek (középkoriak) másolatai: 135. (F₅. V. 4.)¹ — 194. (N₅. V. 15.)² 320. (L₅. IV. 6.)

Kolozsvár. 17. (F₅. V. 22.) — 150. (L₅. III. 4.) — 396. (L₅. IV. 7.) — 435. (N₅. I. 11.) — 517. (L₅. V. 4.) — 605. (L₅. IV. 19.)

Könyvtárak katalógusai: Bibliotheca Aulico-Graecensis. (1682.) 85. (L₅. II. 23.) — Collalto Vinciguerra gróf könyvtára. (1753—58.): 87. (K₅. II. 9—10.) — R. D. F. D. F. könyvtára (XVIII. sz.): 84. (L₅. II. 25.) — Ismeretlenek: 83. (L₅. III. 27.) — 86. (K₅. II. 11—13.)

Legenda, sz. Margité. 320. (L₅. IV. 6.)

Marosvásárhely: 158. (L₅. II. 5.) — 160. (M₅. III. 10—11.)

Mennyiségtan és csillagászat: 482. (K₅. V. 23—25.) — 526. (N₅. V. 2—4.) — 528. (L₅. V. 26.) — 619. (K₅. V. 10.)

Minoriták: 137. (K₅. V. 17.)

Nagyszeben: 428. (L₅. IV. 16.)

Nevelésügy, Paedagogia. 236. (L₅. V. 3.) — 291. (G₅. V. 3.) — 362. (L₅. VI. 8.) — 387. (F₅. VI. 20.) — 410. (F₅. VI. 9.) — 462. (E₅. VI. 16.)

Német lovagok: 464. (L₅. III. 1.) — 625. (L₅. III. 28.)⁴

Oklevelek (részben eredetiek), okmánytárak, levélgyűjtemények, regesták: 8. (L₅. II. 4.) — 78. (K₅. IV. 19.) — 114. (N₅. IV. 9.)⁵ — 115. (N₅. IV. 2—5.) — 116. (N₅. IV. 6—7.)⁶ — 117. (K₅. VI. 18.) — 135. (F₅. V. 4.) — 166. (Q₅. V. 10.)⁷ — 188. (K₅. V. 12.) — 194. (N₅. V. 15.) — 198. (K₅. V. 2.) — 224. (L₅. II. 22.) — 296. (M₅. IV. 17.) — 323. (K₅. IV. 9—10.) — 337. (Sign. ?)⁸ 348. és 630. (F₅. VI. 4.)⁹ — 365. (N₅. I. 2—4.) —

¹ Fermói Fülöp pápai legatus 1279. constitúciói.

² Szebeni Rufinus pápai adószedő lajstroma. (1317—37.)

³ Szent-Margit legendája egy velencei kódexből.

⁴ A német lovagrendnek a pápától nyert összes kiváltságlevelei 1216-tól 1500-ig, hiteles átiratban. Kiadta az oklevelet Egidius de Swaruelde de Basrode, clericus Cameracensis dioecesis publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius. Keltezése nincs. Körülbelül a XVI. század közepéről. Könyvalakban, egykorú hártakötésben.

⁵ Beke szerint: *Correspondentiae Georgii Rákóczy junioris*. Veszely szerint i. h. 111. l., 109. sz. Thököly Imre és Zrinyi Ilona levelei 1696-ból. Ugy ezeket, mint az alább következő XVI—XVII. századi, Erdély történetére igen fontos leveleket s okiratokat már régen kiadták Kemény József, Mikó Imre, Ötvös Ágoston és Szilágyi Sándor.

⁶ A 116. 117. sz. bővebb ismertetését lásd Veszelynél i. h. 112—120. l. különben az egész gyűjtemény ki van már adva vagy legalább fel van dolgozva.

⁷ Bekénél: *Dictionarium turcico-persicum*, valóságban XVI—XVII. századi török defter.

⁸ A XXIV szepesi plebánus társulatának 1520—1613 közti jegyzőkönyve, melyet azonban — legnagyobb sajnálatomra — nem láthattam, miután ki van kölcsönözve. Valószínűleg csak másolat volt, bár nincs kizárva az a lehetőség, hogy az egykor talán Lőcsén őrzött eredeti jutott Batthyány kezébe.

⁹ A Bekénél kétszer is leírt kézirat nem 230 s nem is 262 oldal,

438. (F₅. VI. 7.)¹ — 552. (M₅. I. 11.) — 629. (F₅. V. 2.) — 650. (N₅. IV. 9.) — 652. (Sign.?) Ehez járulnak még a Daniel Imre által Batthyány püspök részére Olaszországban készített másolatok s ugyanennek olaszországi naplói és levelei: 96. (L₅. III. 16.) — 97. (K₅. IV. 5—7.) — 98. (K₅. IV. 1—4.) — 141. (K₅. IV. 13—14.) — 142. K₅. V. 8.) — 367. (N₅. I. 10.) — 375. (K₅. IV. 15—16.)²

Országgyűlési végzések: *I. Magyarország.* Zsigmond és Ulászló törvényei, 1563. évi kézirat: 147. (M₅. IV. 2.) — 1681: 161. (N₅. IV. 10.) — 1728: 546. (G₅. V. 7.) — 1741: 3. (N₅. II. 18.) — 7. (K₅. II. 19.) — 1751: 6. (N₅. I. 5—6.) — 1764—1765: 4. (N₅. II. 2—3.) — 9. (K₅. II. 5.) — *II. Erdély.* 1505—1614. 25. (K₅. II. 34.) — 1540—1653: 23. (L₅. II. 16.) — 1617—1629: 26. (L₅. I. 1.)

Orvostudomány: 100. (K₅. V. 16.) — 144. (G₅. VI. 3.) — 157. (K₅. VI. 10—12.) — 168. (G₅. VI. 14.) — 233. (K₅. V. 20.) — 334. (F₅. VI. 30.) — 350. (N₅. II. 13.) — 360. (F₅. VI. 26.) — 368. (L₅. III. 32.) — 416. (F₅. V. 25—26.) — 478. (K₅. VI. 13—16.) — 536. (J₅. IV. 18.) — 615. (M. II. 29.) — 616. (K₅. VI. 25—29.) — 621. (F₅. VI. 27.)

Szent-Gotthardi apátság: 468. (N₅. II. 21.)

Szerkönyvek (egy kivételével mind a XVIII. századból): 19. (G₅. IV. 27.) — 283. (N₅. III. 10.)³ 341. (L₅. III. 10. — 411. (K₅. V. 9.) — 444. (G₅. V. 21.)

Szótár, latin-magyar, a XVIII. századból: 631. (K₅. V. 26.)

Természettudományok: 102. (G₅. VI. 33.) — 181. (G₅. V.

hanem 309 számozott és vagy 40 számozatlan oldal. Első és nagyobbik felét Mátyás királynak egész sereg levele s okirata foglalja el, a 228. oldalon következő ezen zárszóval: *Has litteras conscripserat ex vero autographo egregius juvenis Ladislaus Lauro sororinus meus, ultima aprilis 1732 in Domino obdormiens.* A levelek igen szép, még a XVII. századra valló kancelláriai írással vannak írva. A zárósorok a kötet második tulajdonosától valók, a ki a benfoglalt többi dolgokat írta. A 229. levélen ezen czím olvasható: *Epitaphia partim lapidarii, partim vero metrico stylo diversis temporibus conscripta, quibus accesserunt alia quoque carmina, occasionum exigentia per me Eñiam Wanyeczí sacrae Caesareae Majestatis consiliarium et simul actualem Hungaricum aulicum secretarium concinnata. Viennae Austriae.* Az emlékversek közt sok van magyarokra szóló, p. o. Hunyadi Lászlóra, Illésházy Miklósrá, Brezniczky Jánosra, Patachich Boldizsár báróra, Wanyeczí Jánosra (egerszegi parochus), stb.

¹ A kézirat 1611-ből való.

² Daniel Imre iratai még rengeteg fel nem használt beces adatot tartalmaznak. Bővebb, de épen nem kielégítő ismertetésük Veszelynél a 109. lap, 92., 93. és 122. lap, 136—137. sz. alatt található.

³ A Batthyány-féle Hymnarium néven ismert nevezetes énekeskönyv. Kiadva a Nyelveléktár XIV. kötetében. Volf György pontos leírásához csak azt tesszük hozzá, hogy a kézirat olaszos, gömbölyded, félgót betűkkel igen szépen van írva. Kezdbetűi kifestéséhez készült csinos tollrajzok, de épen nem olyan művésziek, mint Volf mondja őket.

9.) — 240. (N₅. V. 28.) — 420. (G₅. V. 15.) — 616. (K₅. VI. 25—27.) — 617. (K₅. V. 19.).

Történelem és földrajz. I. *Magyarország*: 10. (L₅. III. 8.) — 34. (F₅. VI. 11—13.) 108. (L₅. II. 17.) — 147. (M₅. IV. 2.) — 190. (N₅. V. 13.) — 198. (K₅. V. 2.) — 200. (F₅. VI. 6.) — 270. (N₅. I. 1.) — 346. (M₅. I. 6—8.) — 363. (L₅. III. 21.) — 364. (M₅. II. 30.) — 365. (N₅. I. 2—4.) — 371. (L₅. V. 27.) — 374. (M₅. I. 9.) — 407. (K₅. V. 1.) — 543. (M₅. III. 1—7.) — 547. (K₅. II. 6.) — 548. (K₅. II. 14—15.) — II. *Erdely*: 17. (F₅. V. 22.) — 18. (L₅. I. 2.) — 23. (L₅. II. 16.) — 32. (K₅. I. 14.) — 43. (N₅. V. 24.) — 81. (N₅. II. 1.) — 163. (L₅. IV. 22.) — 195. (N₅. II. 5.) — 230. (K₅. I. 13.) — 241. (L₅. V. 28.) — 265. (M₅. II. 33.) — 271. (N₅. I. 9.) — 372. (N₅. I. 12—13.) — 394. (M₅. V. 26.) — 399. (N₅. V. 32.) — 443. (F₅. VI. 28.) — 467. (M₅. III. 8.) — 550. (N₅. II. 22.) — 552. (M₅. I. 11.) — 624. (N₅. V. 19.) — 628. (G₅. V. 17.) — 651. (Sign.?) — 653. (Sign.?) — 655. (Sign.?) — 656. (Sign.?)

Történelem, földrajz és jogtudomány, külföldi. Világtörténelem: 8. (L₅. II. 4.) — 44. (N₅. II. 4.) — 53. (H₅. IV. 14.) — 73. (L₅. II. 19.) — 76. (N₅. V. 5.) — 78. (K₅. IV. 19.) — 79. (Q₅. V. 27.) — 80. (G₅. V. 28.) — 101. (L₅. III. 18.) — 103. (F₅. VI. 15.) — 136. (G₅. V. 20.) — 162. (L₅. III. 24.) — 180. (N₅. I. 8.) — 199. (G₅. VI. 28.) — 201. (L₅. III. 6.) — 236. (M₅. III. 12.) — 238. (F₅. VI. 2.) — 239. (F₅. VI. 5.) — 242. (L₅. VI. 11.) — 250. (L₅. IV. 3.) — 264. (L₅. V. 22.) — 266. (G₅. VI. 11.) — 275. (M₅. IV. 1.) — 290. (G₅. VI. 24.) — 300. (N₅. III. 12.) — 301. (G₅. VI. 8.) — 303. (N₅. V. 12.) — 306. (L₅. IV. 23.) — 307. (M₅. V. 8.) — 315. (L₅. II. 21.) — 326. (K₅. IV. 11.) — 335. (L₅. III. 31.) — 351. (M₅. IV. 11.) — 359. (N₅. V. 30.) — 389. (J₅. IV. 13.) — 391. (M₅. II. 32.) — 437. (L₅. II. 24.) — 461. (N₅. II. 19.) — 465. (N₅. IV. 1.) — 466. (G₅. VI. 29.) — 486. (M₅. V. 6.) — 538. (K₅. IV. 18.) — 551. (F₅. V. 13.) — 596. (G₅. V. 8.) — 612. (G₅. VI. 22.) — 629. (F₅. V. 2.) — 642. (N₅. V. 14.).

Trencsén. 469. (F₅. VI. 22.)

Udvarhely városi esperességi szék protocoluma. 441. (M₅. IV. 21.).

Unitáriusok. 129. (N₅. V. 16.) — 289. (F₅. VI. 21.) — 520. (N₅. V. 16.).

Utleírás: 302. (L₅. VI. 33.).

Vallástudomány: 30. (K₅. VI. 24.) — 42. (L₅. VI. 9.) — 89. (N₅. II. 9.) — 90. (F₅. VI. 23—24.) — 106. (L₅. VI. 14.) — 111. (G₅. V. 1.) — 124. (K₅. V. 4—6.) — 126. (N. II. 7—8.) — 129. (N₅. V. 6.) — 130. (G₅. VI. 32.) — 138. (F₅. VI. 16.) — 139. (G₅. VI. 6.) — 164. (M₅. VI. 7.) — 168. (L₅. II. 3.) — 169. (K₅. V. 18.) — 170. (K₅. V. 13.) — 173. (M₅. III. 14.) — 175.

(G₅. VI. 23.) — 182. (M. V. 19.) — 184. (L₅. III. 9.) — 191. (G₅. V. 30.) — 196. (M₅. V. 11.) — 202. (L₅. V. 5—24.) — 203. (L₅. VI. 12.) — 204. (L₅. VI. 15.) — 205. (L₅. VI. 16.) — 207. (K₅. V. 15.) — 229. (N₅. V. 22.) — 243. (M₅. II. 31.) — 269. (M₅. IV. 16.) — 273. (L₅. VI. 21.) — 285. (K₅. VI. 28.) — 289. (F₅. VI. 21.) — 309. (G₅. VI. 10.) — 310. (M₅. IV. 9.) — 312. (N₅. V. 21.) — 322. (M₅. III. 9.) — 345. (M₅. V. 24.) — 353. (L₅. VI. 32.) — 354. (L₅. VI. 25.) — 355. (N₅. II. 20.) — 356. (L₅. VI. 23.) — 373. (F₅. V. 1.) — 393. (G₅. V. 26.) — 402. (K₅. VI. 3.) — 403. (J₅. IV. 17.) — 405. (K₅. III. 8.) — 408. (M₅. V. 7.) — 426. (F₅. V. 16—17.) — 431. (L₅. VI. 17.) — 433. (M₅. V. 22.) — 434. (M₅. V. 27.) — 440. (M₅. V. 18.) — 456. (K₅. VI. 4.) — 460. (L₅. III. 12.) — 520. (L₅. VI. 20.) — 525. (M₅. V. 16.) — 549. (N₅. II. 10—11.) — 566. (G₅. V. 18.) — 580. (F₅. VI. 18.) — 582. (K₅. VI. 7.) — 583. (L₅. V. 2.) — 598. (N₅. III. 8.) — 611. (G₅. VI. 15.) — 632. (M₅. II. 28.) — 638. (K₅. V. 22.) — 648. (M₅. V. 5.).

Városok, lásd: Eger, Esztergom, Győr, Gyulafejevárvár, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagy-Szeben, Szent-Gotthárd, Trencsén, Udvarhely.

Zene, egyházi: 182. (M₅. V. 19.) — 444. (G₅. V. 21.).

Zsinatok, egyházi végzések és statutumok: Boroszló (1279-től): 104. (G₅. VI. 30.) — Eger (1714-től): 531. (F₅. VI. 31.) — (1749): 37. (L₅. II. 8.) — 530. (F₅. V. 21.) — Pozsony (1737): 2. (L₅. II. 6.) — Salzburg (1549): 118. (L₅. III. 2.) — Trident (1561—63): 224. (L₅. II. 22.) — 272. (N₅. V. 17.) — 323. (K₅. IV. 9—10.).

* * *

Végére érve munkácskámnak, látom, mennyi hiba torzítja el, mily tökéletlen és hiányos. Ámde, ha hibái daczára elősegíti a kutatást, használ a bűvárnak, nyújt egy-egy darabot a történetírónak, az irodalomtörténet munkásának vagy a könyvésznek, úgy czélját elérte s fáradságom nem volt hiábavaló.

Szívemből kívánom, hogy a Batthyány-könyvtár ismertetéseinek sorát ne az én dolgozatom zárja le, hanem hogy mihamarább kövesse ezt egy teljesebb, jobb, tökéletesebb, a mely legalább annyira múlja ezt felül, mint amennyire ez előzőit meghaladta.